

بررسی رابطه خودکارآمدی، فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر شهرستان طارم

رضا حیدری

کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه خودکارآمدی، فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان بود. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری کلیه دانش آموزان متوسطه شهرستان طارم است، نمونه پژوهش شامل ۲۴۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر بوده که به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای از میان ۸ دبیرستان انتخاب شدند. ابزار جمع آوری داده ها برای سنجش خودکارآمدی، پرسشنامه خودکارآمدی شرر (۱۹۸۲) برای فرسودگی تحصیلی پرسشنامه فرسودگی تحصیلی برسو (۱۹۷۷) و برای عملکرد تحصیلی معدل کل نیمسال اول بوده است. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که بین خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و بین فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی و همچنین بین خودکارآمدی و فرسودگی تحصیلی رابطه منفی معنادار وجود دارد. برای مقایسه خودکارآمدی، فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر از آزمون t مستقل استفاده شد که نتایج آزمون t نشان داد که دانش آموزان دختر و پسر در خودکارآمدی و فرسودگی تحصیلی با هم تفاوت معنادار دارند. برای مقایسه عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر از آزمون من ویتنی استفاده شد که نتایج آزمون نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معنادار وجود دارد و دختران از عملکرد بهتری برخوردارند. بنابراین می توان با کاهش فرسودگی تحصیلی و افزایش خودکارآمدی، عملکرد تحصیلی را بهبود بخشید.

کلمات کلیدی: خودکارآمدی، فرسودگی تحصیلی، عملکرد تحصیلی

۱- مقدمه

یکی از اهداف و وظایف مهم آموزش و پرورش ایجاد زمینه ای برای رشد همه جانبه فرد و تربیت انسان های سالم، کارآمد و مسئول برای ایفای نقش در زندگی فردی و اجتماعی است از آنجایی که دانش آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور، در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی اهمیت ویژه ای دارد (حیاتی، ۱۳۹۱). با این وجود از کل دانش آموزانی که وارد سیستم آموزش و پرورش می شوند، تعداد کمی از آنها می توانند استعدادهای خود را شکوفا کنند و در این عرصه موفق گردند و به اصطلاح عملکرد تحصیلی خوبی از خود را نشان دهند (سیف، ۱۳۹۰). یکی از عوامل بسیار مهم و تاثیرگذار در عملکرد تحصیلی دانش آموزان عوامل روان شناختی آنان است و از جمله ویژگی های روان شناختی مهمی که عملکرد تحصیلی را تحت تاثیر قرار می دهد خودکارآمدی و فرسودگی تحصیلی است (لی و اشفورت، ۲، ۲۰۰۸).

در طول یک دهه ی گذشته یا پیش از آن پژوهشگران، نظریه خودکارآمدی را برای تبیین پدیده فرسودگی مورد استفاده قرار دادند (شافوقلی^۱ و همکاران، ۱۹۹۳). توانایی و خودکارآمدی اثرات مستقیم و شدیدی بر عملکرد تحصیلی دارند. بندورا (۱۹۷۷) خودکارآمدی را به عنوان قضاوت افراد درباره توانایی هایشان در سازمان دهی و دوره های عمل مورد نیاز برای حصول انواع طراحی شده عملکرد، تعریف کرده است. باورهای خودکارآمدی در جنبه گوناگون زندگی ما نقش دارند در محیط تحصیلی، خودکارآمدی نشان دهنده ی باور دانش آموز درباره توانایی انجام تکالیف درسی محوله است (بنگ^۲، ۲۰۰۱). به طور کلی محققان گزارش کردند که باورهای خودکارآمدی به طور